

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องการจัดการปทุมมาตัดดอกเพื่อการส่งออกในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ไปยังตลาดญี่ปุ่น วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจัดการการส่งออกปทุมมาตัดดอกและศักยภาพในการส่งออกปทุมมาตัดดอกไปประเทศญี่ปุ่นของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกดอกปทุมมาในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งถือได้ว่าอำเภอสันทรายนี้นักปลูกดอกปทุมมาเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ทราบต้นทุนต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการการส่งออก ผลการศึกษาสามารถสรุปเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

5.1.1 สภาพทั่วไปของเกษตรกรในพื้นที่ทำการศึกษา

จากการสำรวจเกษตรกรจำนวน 10 ราย ที่ปลูกปทุมมาเพื่อการค้าในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญของประเทศไทย พบว่า เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60.00 และเป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาของเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ที่ระดับชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 30.00 มีสมาชิกในครอบครัว 4-6 คน (รวมตัวเกษตรกร) สำหรับแรงงานที่ใช้ในการเพาะปลูกปทุมมา เกษตรกรใช้แรงงานในครอบครัวในพื้นที่เพาะปลูกไม่เกิน 5ไร่ ถ้าเกินกว่านั้นเกษตรกรจะใช้แรงงานที่มาจากจ้าง เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์เพาะปลูก 11-15 ปี แรงจูงใจที่สำคัญอันดับแรกของการเพาะปลูกปทุมมาคือ ปทุมมาเป็นพืชที่มีราคาสูงกว่าพืชชนิดอื่นๆ โดยเกษตรกรนิยมที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด และเกษตรกรบางรายมีการเช่าพื้นที่ในการเพาะปลูกปทุมมา เนื่องจากการป้องกันโรคระบาดที่สำคัญคือ โรคเน่า

5.1.2 การผลิตปทุมมาของเกษตรกรที่ทำการศึกษ

จากการสำรวจเกษตรกรในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ปลูกปทุมมาหลายพันธุ์ด้วยกัน โดยพันธุ์ที่ปลูกเพื่อเป็นการค้านั้น ส่วนใหญ่นิยมปลูก ปทุมมาพันธุ์เชียงใหม่พิงค์ รองลงมาคือ พันธุ์เชียงใหม่เรด โดยเกษตรกรส่วนใหญ่เก็บหัวพันธุ์จากปีการเพาะปลูกก่อนมาไว้เพื่อใช้ในการเพาะปลูกปีต่อไป ซึ่งหัวพันธุ์ที่เกษตรกรเพาะปลูกในฤดูกาลผลิตปี 2553/2554 โดยใช้จำนวนหัวพันธุ์ประมาณ 200.00 กิโลกรัมต่อไร่ การปลูกปทุมมาเริ่มปลูกในเดือนพฤษภาคม โดยปลูกปทุมมาแบบแปลง เนื่องจากใช้เงินลงทุนน้อยกว่าแบบปลูกลง เกษตรกรไม่มีระบบการให้น้ำตลอดฤดูกาลเพาะปลูกปทุมมา อาศัยเพียงเฉพาะน้ำฝนเท่านั้น แต่หากเกิดสภาวะฝนทิ้งช่วงนานเกินไป เกษตรกรบางรายแก้ปัญหาโดยการรดน้ำจากสายยางแทน สำหรับการเก็บเกี่ยวผลผลิต เกษตรกรเริ่มตัดดอกตั้งแต่เดือนสิงหาคมใช้เวลาประมาณ 1-2 เดือนในการตัดดอกเพื่อการจำหน่าย และเริ่มขุดหัวพันธุ์ตั้งแต่เดือน ธ.ค.- ก.พ. ถ้าดินที่จะขุดแข็งให้ใช้น้ำรดแปลง 1 วัน ก่อนขุดหัวพันธุ์ ขุดหัวพันธุ์ที่มีใบแห้งปรากฏ ในตำแหน่งของกอ ใช้น้ำฉีดหัวที่ขุดได้ทั้งกอ นำมาคัดแยก ใช้กรรไกรที่จุ่มด้วยแอลกอฮอล์ 70 % ตัดแต่งรากที่หักไม่สมบูรณ์ และมีบาดแผลออก นำหัวไปล้างน้ำอีกครั้ง แยกหัวพันธุ์ตามขนาดใส่ตะกร้า นำหัวพันธุ์ไปจุ่มยาฆ่าเชื้อรา เบคทีเรีย และแมลง ขั้นตอนตั้งแต่แรกขุดจนถึงจุ่มสารเคมี ควรเสร็จสิ้นภายใน 1-2 วัน นำหัวพันธุ์ไปผึ่งบนตะแกรงในที่ร่มระบายอากาศดี นาน 14 วัน พบหัวพันธุ์ที่เป็นโรคหัวเน่า ให้คัดทิ้งก่อนทำการบรรจุลงกล่องส่งออก การจำหน่ายผลผลิตนั้น เกษตรกรจำหน่ายให้กับผู้ที่มารับซื้อจากสวนและส่งออก สำหรับหัวพันธุ์มีการจำหน่ายของเกษตรกรมี 2 รูปแบบคือ ขายเป็นหัวพันธุ์ และการขายเป็นน้ำหนัก (กิโลกรัม)

5.1.3 การจัดการไม้ตัดดอกปทุมมาเพื่อส่งออกไปญี่ปุ่นของไทย

การจัดการปทุมมาเริ่มตั้งแต่การเก็บเกี่ยวดอกจากแปลงปลูกในตอนเช้า ไม่เกินเวลา 10.00 นาฬิกา โดยแหล่งที่มาของดอกปทุมมาแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ผู้ส่งออกเป็นผู้ปลูกเองและรับซื้อจากเกษตรกร เมื่อดอกมาถึงยังโรงคัดบรรจุ ตัดก้านดอกที่มีสีขาวออก แฉ่งในอ่างน้ำสะอาดทันที จากนั้นตรวจหาร่องรอยของแมลงและโรค ตามซอกกลีบดอกประดับ หรือก้านดอก ร่องรอยความฉีกขาดของกลีบประดับ และความสม่ำเสมอของสี ทำความสะอาดและเด็ดดอกจริงทิ้ง จากนั้นนำดอกไปแช่น้ำยาฆ่าแมลง คัดเกรดดอก ซึ่งปกติจะใช้ความยาวของก้านดอกในการแบ่งเกรด แยก

บรรจุลงกล่องเพื่อขนส่ง ระยะเวลาการขนส่งดอกต้องไม่เกิน 3 วัน หลังจากบรรจุลงกล่อง โดยสามารถเลือกสายการบินใดก็ได้ในการขนส่ง ซึ่งเป็นราคาที่ผู้ส่งและผู้รับนั้นยอมรับได้ และดำเนินการตามขั้นตอนการส่งออกภายใต้ระเบียบการค้าของประเทศไทยทุกประการ

5.1.4 ต้นทุนการผลิต ผลผลิต และรายได้จากการผลิตดอกปทุมมาในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกปทุมมาในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำมาวิเคราะห์ ต้นทุน ผลผลิต และรายได้จากการผลิตดอกปทุมมาของเกษตรกรในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ดังนี้

1.1) ต้นทุนการปลูกดอกปทุมมาของเกษตรกรในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

สำหรับต้นทุนการผลิต สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 24,252.50 บาทต่อไร่ จะประกอบด้วย ค่าแรงงานและค่าวัสดุอุปกรณ์ดังนี้ ค่าแรงงานมีค่าโดยเฉลี่ย 4,250.00 บาทต่อไร่ โดยค่าแรงงานจะแบ่งเป็นค่าไถเตรียมดินเฉลี่ย 590.00 บาทต่อไร่ ค่าปลูกเฉลี่ย 795.00 บาทต่อไร่ ค่าใส่ปุ๋ยเฉลี่ย 480.00 บาทต่อไร่ ค่ากำจัดวัชพืชเฉลี่ย 1,425.00 บาทต่อไร่ ค่ากำจัดแมลงเฉลี่ย 470.00 บาทต่อไร่ ค่าตัดดอกเฉลี่ย 490.00 บาทต่อไร่ ส่วนต้นทุนผันแปร ค่าวัสดุอุปกรณ์มีค่าโดยเฉลี่ย 20,002.50 บาทต่อไร่ โดยค่าวัสดุอุปกรณ์จะแบ่งเป็น ค่าหัวพันธุ์เฉลี่ย 9,150.00 บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยคอกเฉลี่ย 275.00 บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยชีวภาพเฉลี่ย 50.00 บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 3,125.50 บาทต่อไร่ ค่าสารเคมีเฉลี่ย 4,035.00 บาทต่อไร่ ค่าฮอร์โมนหรือสารเร่งเฉลี่ย 1,290.00 บาทต่อไร่ ค่าน้ำและไฟฟ้าเฉลี่ย 54.00 บาทต่อไร่ ค่าฟางคลุมเฉลี่ย 1,823.00 บาทต่อไร่ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เฉลี่ย 200.00 บาทต่อไร่ และมีต้นทุนคงที่เฉลี่ย 680.00 บาทต่อไร่ รวมต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ย 24,932.50 บาทต่อไร่

1.2) ผลผลิตและรายได้จากการผลิตปทุมมาของเกษตรกรในอำเภอสันทราย

จังหวัดเชียงใหม่

ผลผลิตของปทุมมาสามารถจำแนกได้เป็น 2 ชนิดคือ ดอกปทุมมา และหัวพันธุ์ สามารถผลิตหัวพันธุ์ต่อฤดูกาลปลูกเฉลี่ยเท่ากับ 450.00 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้เท่ากับ 52.50 บาทต่อกิโลกรัม ปริมาณดอกปทุมมาของเกษตรกรเฉลี่ยเท่ากับ 7,850.00 ดอกต่อไร่ ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้เท่ากับ 1.00 บาทต่อดอก รายได้จากการผลิตหัวพันธุ์เฉลี่ยเท่ากับ 23,625.00 บาทต่อไร่ และมีรายได้จากการตัดดอกปทุมมาขายเฉลี่ยเท่ากับ 7,850.00 บาทต่อไร่ รวมเกษตรกรมีรายได้จากการผลิตปทุมมาทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ 31,475.00 บาทต่อไร่

5.1.5 ต้นทุนกิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อการส่งออกปทุมมาตัดดอกไปยังประเทศญี่ปุ่น

จากการสำรวจค่าใช้จ่ายในกิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยวดอกปทุมมาพบว่ามี การส่งออกปทุมมาตัดดอกสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จำนวนดอกที่สามารถส่งออกได้มีปริมาณเฉลี่ย 5,000.00 ดอกต่อครั้ง จากดอกทั้งหมด 10,000.00 มีต้นทุนผันแปรทั้งหมด 34,250.00 บาท คือ ค่าแรงงาน 1,000.00 บาท ค่าสารใส่ภายในหลอด 1,500.00 บาท ค่าหลอดพลาสติกขนาดใหญ่ 7,500.00 บาทต่อค่ากระดาษขาวบางต่อดอก 250.00 บาท ค่า sleeve พลาสติกใส่ดอก 2,500.00 บาท ค่าสารควบคุมการเจริญเติบโตและยาฆ่าเชื้อรา 4,000.00 บาท ค่ากล่องบรรจุเฉลี่ยเท่ากับ 17,500.00 บาท และมีค่าเสื่อมโรงเรือนคัดบรรจุ ห้องควบคุมอุณหภูมิ และอุปกรณ์อื่นๆ รวมทั้งหมด 32.51 บาท รวมมีต้นทุนกิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยวทั้งหมด 34,282.51 บาทต่อ จำนวนดอกปทุมมา 5,000 ดอก ทำให้สามารถหาต้นทุนต่อดอกของกิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยวเป็น 6.86 บาทต่อดอก

5.1.6 ต้นทุนการขนส่ง ค่าพิธีการศุลกากร และอื่นๆ

สำหรับการขนส่งนั้นบริษัทผู้ส่งออกได้ใช้บริการของบริษัทขนส่งสินค้า เพื่อความสะดวกและประหยัดเวลาในการดำเนินการขอเอกสารต่างๆ ค่าขนส่งคิดตามน้ำหนักของปทุมมาตัดดอกเฉลี่ยกิโลกรัมละ 69.00 บาท สำหรับการส่งออกปทุมมาที่มีน้ำหนักตั้งแต่ 100.00 กิโลกรัมขึ้นไป ปทุมมาตัดดอก 1.00 กิโลกรัม มีปริมาณดอกเฉลี่ย 25 ดอก ปทุมมาที่สามารถส่งออกได้ปริมาณ 5,000 ดอกต่อไร่ มีน้ำหนักเฉลี่ย 200.00 กิโลกรัมต่อครั้ง ค่าพิธีการศุลกากรจะมีค่าใช้จ่าย 2,000.00 บาทต่อครั้งของการขนส่ง สำหรับค่าใช้จ่ายอื่นๆ คือ ค่าประกันสินค้ามีค่าใช้จ่าย 500.00 บาทต่อครั้ง ต้นทุนทั้งหมดของการขนส่ง ค่าพิธีการศุลกากร และอื่นๆ เป็นจำนวนเงินทั้งหมด 16,300.00 บาทต่อครั้ง หรือ 3.26 บาทต่อดอก โดยใช้เวลายกขนส่งไม่เกิน 3 วันในการขนส่งไปยังประเทศญี่ปุ่น

5.1.7 ต้นทุนต่อดอกของการจัดการการส่งออกปทุมมาตัดดอกของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ไปยังประเทศญี่ปุ่น

ปริมาณดอกที่มีคุณภาพที่สามารถส่งออกได้ 5,000 ดอกต่อครั้งจาก 10,000 ดอก คิดเป็นการสูญเสียเฉลี่ยร้อยละ 50.00 ของปริมาณดอกทั้งหมดที่ได้จากการรวบรวม ดังนั้นในการคิดต้นทุนการจัดการทั้งหมดของการส่งออกปทุมมาตัดดอกไปยังประเทศญี่ปุ่น มีต้นทุนการผลิตดอกปทุมมาเฉลี่ย 0.79 บาทต่อดอก การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวและบรรจุเฉลี่ย 6.86 บาทต่อดอก การขนส่ง ค่าพิธีการศุลกากร และอื่นๆ เฉลี่ย 3.26 บาทต่อดอก รวมต้นทุนการส่งออกทั้งหมด 10.91 บาท

5.1.8 การเปรียบเทียบต้นทุนรวมของการส่งออกปทุมมาตัดดอกของเกษตรกรในเขตอำเภอ สันทราย จังหวัดเชียงใหม่กับประเทศเนเธอร์แลนด์ไปยังประเทศญี่ปุ่น

ต้นทุนรวมของการปลูกปทุมมาเพื่อการส่งออกดอกของเกษตรกรในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ นั้นมีต้นทุนรวมทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ 10.91 บาทต่อดอก โดยประกอบด้วยต้นทุนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ 0.79 บาทต่อดอก ต้นทุนของกิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยวและบรรจุเฉลี่ยเท่ากับ 6.86 บาทต่อดอก และต้นทุนในการขนส่ง ค่าพิธีการศุลกากร และอื่นๆ เฉลี่ยเท่ากับ 3.26 บาทต่อดอก สำหรับประเทศเนเธอร์แลนด์ จากการศึกษาด้านทุนการผลิตจากบริษัทที่ผลิตและส่งออกปทุมมาตัดดอกจากประเทศเนเธอร์แลนด์ไปยังประเทศญี่ปุ่น โดยนำเข้าหัวพันธุ์จากประเทศไทยพบว่า มีต้นทุนรวมทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ 18.00 บาทต่อดอก โดยประกอบด้วยต้นทุนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ 12.00 บาทต่อดอก ต้นทุนของกิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยวและบรรจุทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 บาทต่อดอก และต้นทุนในการขนส่งเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 บาทต่อดอก มีต้นทุนสูงกว่าประเทศไทยอยู่ 7.09 บาทต่อดอก

5.1.9 การเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการขายดอกปทุมมาในตลาดญี่ปุ่นของประเทศไทยกับ ประเทศเนเธอร์แลนด์

จากการสำรวจพบว่าราคาที่ประเทศไทยส่งออกไม้ตัดดอกปทุมมาไปยังประเทศญี่ปุ่น มีราคาเฉลี่ย 20.00 บาทต่อดอก และประเทศเนเธอร์แลนด์มีราคาส่งออกเฉลี่ย 40.00 บาทต่อดอก โดยประเทศไทยมีต้นทุนเฉลี่ย 10.91 บาทต่อดอก ส่วนประเทศเนเธอร์แลนด์มีต้นทุนเฉลี่ย 18.00 บาทต่อดอก ทำให้ประเทศไทยมีผลตอบแทนจากการส่งออก 9.09 บาทต่อดอก และประเทศเนเธอร์แลนด์มีผลตอบแทนจากการส่งออก 22.00 บาทต่อดอก เมื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนของการส่งออกจะเห็นได้ว่าประเทศเนเธอร์แลนด์มีกำไรมากกว่าประเทศไทยอยู่ 12.91 บาทต่อดอก

5.2 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาไม้ตัดดอกปทุมมา ไปประเทศญี่ปุ่นของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเนเธอร์แลนด์ ทำให้ทราบว่าต้นทุนการปลูกดอกปทุมมาและของไทยมีต้นทุนต่ำกว่าประเทศเนเธอร์แลนด์ แต่ต้นทุนการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวและการบรรจุกลับสูงกว่าประเทศเนเธอร์แลนด์มาก สาเหตุของต้นทุนกิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยวของประเทศเนเธอร์แลนด์ที่มีราคาต่ำ เนื่องจากประเทศเนเธอร์แลนด์เป็นประเทศที่ผลิตดอกไม้เป็นหลักเพื่อการส่งออก และรัฐบาลของประเทศนี้ได้มีการสนับสนุนด้านการเกษตร ทำให้มีบริษัทที่ออกแบบและผลิตบรรจุภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าเกษตร โดยเฉพาะ และการส่งออกไม้ตัดดอกปทุมมาของประเทศเนเธอร์แลนด์นั้นจะส่งออกพร้อมด้วยดอกไม้ชนิดอื่นๆ พร้อมกัน ทำให้ปริมาณการส่งออกดอกไม้ไม่มีปริมาณมากต่อครั้ง และอายุการปักแจกันของไม้ตัดดอกปทุมมาจากประเทศเนเธอร์แลนด์มีอายุการปักแจกันมากกว่าประเทศไทย เนื่องจากเวลาที่ใช้ในกิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยวสั้นกว่าประเทศไทย คือ สามารถส่งไปยังตลาดประมูลได้ทันที แต่ประเทศไทยจะต้องใช้เวลาในขั้นตอนกิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยว 1 วันถึงจะสามารถขนส่งได้ ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบของประเทศเนเธอร์แลนด์ ดังนั้นประเทศไทยจึงควรศึกษาในเรื่องของการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่จะสามารถลดต้นทุน และสามารถเก็บรักษาคุณภาพของสินค้าได้ดีด้วย อาจต้องมีการพัฒนานวัตกรรมด้านบรรจุภัณฑ์ต่อไป ให้สามารถแข่งขันกับประเทศเนเธอร์แลนด์ได้ ค่าขนส่งทางเครื่องบินที่มีราคาเกือบเท่าประเทศเนเธอร์แลนด์ที่มีระยะทางไกลกว่าประเทศไทย ในส่วนค่าขนส่งต้องขอความร่วมมือจากรัฐบาลมาช่วยเหลือค่าระวางบนเครื่อง โดยมีส่วนลดราคาสำหรับสินค้าเกษตรที่จะเกิดความเสียหายได้ง่ายเช่นผัก ผลไม้ ดอกไม้ เพื่อให้เกษตรกรมีตลาดที่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้